

Alles wat we doen is gekoppeld aan de ontwikkelopgaven per gebied, niet aan organisaties. Bewoners krijgen steeds meer te maken met food en duurzaamheid. Het zijn thema's waar de gemeente Ede voor kiest en waar steeds meer ondernemers en bewoners iets in willen betekenen. Daarom staan ze in deze Gebiedsagenda als gezamenlijke opgaven.

FOOD

Ede kiest voor Food als economische motor voor de hele gemeente. De ambitie is om dit thema met bewoners te vertalen naar de dagelijkse praktijk. Denk aan initiatieven op het gebied van gezonde leefstijl en sport en van eetbaar groen en voedsel in de openbare ruimte. Zie www.watfoodvoorededoet.nl.

DUURZAAMHEID

Bewoners hebben op allerlei manieren te maken met de overgang naar duurzame energiebronnen en de klimaatopgave. Of het nu gaat om energiebesparing, wijken die van het aardgas gaan, of om het stimuleren van de fiets en maatregelen om de klimaatverandering aan te kunnen. De gemeente ondersteunt initiatieven waar de lokale gemeenschap profijt van heeft.

EDEDoet!

Via www.ededoet.nl kunnen initiatiefnemers geld ophalen, vrijwilligers werven en middelen verzamelen om hun initiatieven te kunnen uitvoeren. Vele actieve bewoners dragen zo bij aan nog mooiere, leukere en betere straten en buurten, gestimuleerd door de wijkwerkers.

Onze kijk op samen bouwen

De Edese samenleving wordt er beter van wanneer we er samen aan bouwen en verantwoordelijkheid nemen. De aanpak in wijken, buurten en dorpen is integraal. Medewerkers van de gemeente werken samen over beleidsterreinen heen aan opgaven. Die gaan over alle onderwerpen waar bewoners, ondernemers, verenigingen, vrijwilligersorganisaties en partners in de wijkteams, sociale teams en het interventieteam aan willen en moeten werken. **Duurzaamheid** is het uitgangspunt. Duurzame relaties met elkaar en openstaan voor vernieuwende ideeën die bijdragen aan de samenleving die we willen zijn.

Zo werkt het:

- de **gemeente** ondersteunt actief initiatieven waar de lokale gemeenschap profijt van heeft;

- **initiatiefnemers** wegen alternatieven af en betrekken daarbij hun omgeving;
- **wijkwerkers** vanuit welzijn, wonen, zorg, veiligheid staan klaar om te organiseren wat nodig is;
- **gemeente en wijkwerkers** zijn continu in gesprek met bewoners en ondernemers over de kwaliteit van zorg en dienstverlening.

Bewoners en ondernemers hebben **invloed** op wat er in hun gebied gebeurt. Waarbij we zowel recht doen aan de eigen **identiteit** van buurten, wijken, dorpen, als bewoners meenemen in **ontwikkelingen** die voor heel Ede en de regio kansen bieden. De gebiedsmanager van de gemeente volgt de initiatieven en projecten in het **Jaarplan van de wijkwerkers**, koppelt mensen en organisaties aan elkaar. En staat stil bij de leerervaringen.

Samen bouwen geeft energie; participatie!

Het is een continue beweging van 'Binnenstebuiten' en 'Buitenstebinnen'. En een opstelling en werkwijze waar we elkaar in vinden en versterken.

Gebiedsagenda = Samenwerkingsagenda

Ede-Zuid en Bennekom

Gebiedsagenda 2019-2023

De verhalen

Vinden mensen dat zij in hun buurt, wijk, of dorp goed samen leven? Veel was al bekend uit onderzoek en ervaring. Maar persoonlijke verhalen waren belangrijk om er nog meer betekenis aan te geven. Daarom gingen wijkwerkers, bewoners, trainees, beleidsmedewerkers en raadsleden vanaf mei 2018 op pad in de vier gebieden van Ede: Ede Centraal, Veldhuizen-Kernhem, Ede-Zuid en Bennekom en De Dorpen. Zij knoopten op allerlei manieren en plekken het gesprek aan met bewoners en ondernemers. Gedreven door echt willen weten hoe mensen hun leefomgeving ervaren, waar ze zich voor inzetten, trots op zijn, zich zorgen over maken. Tijdens wandelingen, bij de voetbalkooi, in het winkelcentrum, tijdens een bewonersavond, in de klas, bij de supermarkt, op de kenniscampus, tijdens een informatiemarkt, gewoon op straat, werden heel veel gesprekken gevoerd. De uitwisseling van de verhalen heeft het contact tussen bewoners, wijkwerkers en beleidsmedewerkers verstevigd. De Gebiedsagenda is een **Samenwerkingsagenda** geworden.

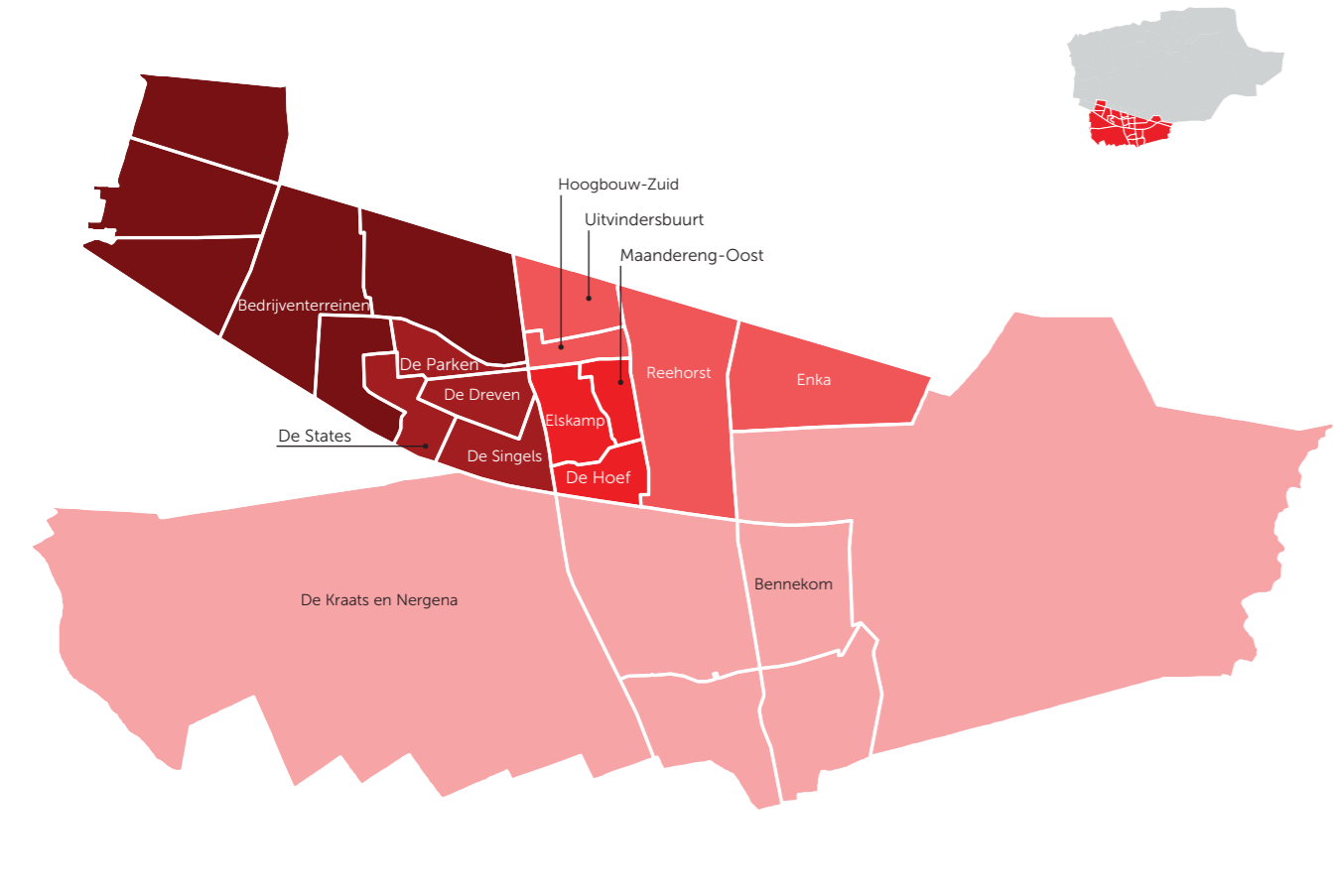
Wegwijzer

De Gebiedsagenda is een wegwijzer die aangeeft waar mensen die betrokken zijn bij Ede-Zuid en Bennekom in de periode 2019-2023 naartoe werken. Uit de vele verhalen die in 2018 zijn gedeeld, werden rode draden getrokken. Ze zijn ontwikkelopgaven genoemd. Om aan te geven dat het veelomvattende onderwerpen zijn waar betrokkenen zich hard voor maken. Wijkwerkers investeren hierin samen met bewoners en bewonersnetwerken. Ze bouwen ermee voort op allerlei activiteiten en initiatieven die bijdragen aan meedoen in de samenleving. Zodat de kwaliteiten van het gebied worden versterkt. En wordt ingespeeld op de trots die er is om juist hier in Ede-Zuid en Bennekom te wonen, te werken en te leven. De gebiedsagenda is een uitnodiging aan iedereen om bij te dragen aan de ontwikkelopgaven. Belangrijk is om deze in samenhang te bezien. Ieder jaar wordt een jaarplan opgesteld met concrete acties waar de mouwen voor worden opgestroopt.

Met elkaar bouwen aan ...

Ontwikkelopgaven Ede-Zuid en Bennekom

Rietkampen
De vier buurten De Parken, De Dreven, De Singels en De States vormen samen de mooie wijk Rietkampen. Een wijk grenzend aan de A12, het ziekenhuis en bioscoop. Bewoners zijn in het algemeen tevreden. Verkeersveiligheid en parkeren zijn twee onderwerpen die leven.

Maandereng

Deze wijk bestaat uit de buurten Elskamp, Maandereng-Oost en De Hoef. De waardering van de leefbaarheid in de buurt en het veiligheidsgevoel onder bewoners is afgelopen jaren toegenomen. Bewoners zijn trots op de Koningsdag die ieder jaar door het Wijkplatform wordt georganiseerd en zijn erg

betrokken bij de naast gelegen Kinderboerderij de Oude Hofstede.

Ede Oud-Zuid

Dit is een gevarieerde wijk, bestaande uit Hoogbouw-Zuid, Uitvindersbuurt Reehorst en de nieuwbouwbuurt Enka. In de wijk liggen ook de karakteristieke ‘sub-buurten’ Oranjepark, Enkapark en Oud Zuid, die sterk van elkaar verschillen. Bewoners ervaren de goede bereikbaarheid van deze wijk als een belangrijk pluspunt; zo vlakbij een intercystation en een snelweg.

Bennekom

Een bruisend dorp, in een bosrijke omgeving met aan de westzijde van de Willem Dreeslaan in het landelijke binnenveld de buurtschappen De Kraats

en Nergena. Bewoners zijn trots op hun dorp: Ik BENnekom, trots op de rust, de natuur, de goede voorzieningen en het actieve verenigingsleven in hun dorp. De jeugd vindt het soms wel saai maar wil er later wel graag kunnen blijven wonen.

Wijkwerkers maken zich met bewoners(groepen) in Ede-Zuid en Bennekom hard voor vier ontwikkelopgaven. Ze hangen met elkaar samen. En dragen bij aan de visie van Ede, de programmadoelen en het bestuursakkoord 2018-2022.

De buitenruimte is van iedereen

Mensen komen graag in contact met elkaar. Gezamenlijke speeltuintjes, sportveldjes en pleintjes lenen zich hier goed voor, dat leidt tot meer begrip.

<p>De buitenruimte is de huiskamer van de buurt: toegankelijk, aantrekkelijk, schoon, heel en veilig voor iedereen, voor jong en oud. Het betekent nauw aansluiten bij het diverse en intensievere gebruik van de buitenruimte, de diverse gebruikerswensen en de veiligheidsbeleving van buurtbewoners. Plannen worden samen met bewoners gemaakt en uitgevoerd. Signalen over onveiligheid worden met voorrang opgepakt.</p>
--

- Veiligheid staat voorop. Want een veilig gevoel is essentieel om je thuis te voelen. Bewoners benadrukken verschillende aspecten:
  - gevoelens van onveiligheid op bepaalde plekken, met name in de avonduren;
  - het gebruik van drugs in de openbare ruimte;
  - de verkeersonveiligheid op specifieke locaties.
We steken met bewoners energie in sociale veiligheid en verkeersveiligheid. Zo vinden we bijvoorbeeld met senioren uit hoe prettig en veilig het is om te bewegen en te ontmoeten op de stoepen, straten en pleinen in hun buurt.

- We stimuleren en steunen initiatiefnemers die bijdragen aan een buitenruimte voor iedereen. Zoals het buurtinitiatief van Kinderboerderij De Oude Hofstede en inwoners, die geld bij elkaar brachten met wijk-waardecheques van EdeDoet!

- Jongeren willen graag dat we met hen praten over de mogelijkheden om elkaar in de buitenruimte te

ontmoeten. We smeden met hen een plan, waarbij we onderscheid maken tussen de ideeën en wensen van verschillende leeftijdsgroepen.

<p>De jeugd heeft perspectief nodig om de eigen toekomst vorm te kunnen geven. Kinderen en jongeren moeten zich gezien en gehoord voelen. En letterlijk en figuurlijk ruimte in kunnen nemen waardoor zij ontdekken waar ze goed in zijn. Ouders, buurtbewoners, familieleden, leraren, sportcoaches enzovoort, dragen bij aan hun persoonlijke groei, zodat zij op eigen benen kunnen staan. Jongeren kunnen elkaar onderling helpen om slimme keuzes te maken.</p>
--

<p>De jeugd heeft perspectief nodig om de eigen toekomst vorm te kunnen geven. Kinderen en jongeren moeten zich gezien en gehoord voelen. En letterlijk en figuurlijk ruimte in kunnen nemen waardoor zij ontdekken waar ze goed in zijn. Ouders, buurtbewoners, familieleden, leraren, sportcoaches enzovoort, dragen bij aan hun persoonlijke groei, zodat zij op eigen benen kunnen staan. Jongeren kunnen elkaar onderling helpen om slimme keuzes te maken.</p>
--

Contact tussen verschillende generaties is belangrijk. Jongeren uit Bennekom namen het initiatief en organiseerden een BBQ voor de bewoners rondom hun plek in de buurt.

<p>De jeugd heeft perspectief nodig om de eigen toekomst vorm te kunnen geven. Kinderen en jongeren moeten zich gezien en gehoord voelen. En letterlijk en figuurlijk ruimte in kunnen nemen waardoor zij ontdekken waar ze goed in zijn. Ouders, buurtbewoners, familieleden, leraren, sportcoaches enzovoort, dragen bij aan hun persoonlijke groei, zodat zij op eigen benen kunnen staan. Jongeren kunnen elkaar onderling helpen om slimme keuzes te maken.</p>
--

Veel volwassenen vinden het heel belangrijk dat kinderen opgroeien tot mensen die op een positieve manier met elkaar omgaan. We maken ons sterk voor een omgeving waarin mensen bereid zijn om de verantwoordelijkheid te delen voor het opvoeden, opgroeien en ontwikkelen van kinderen en jongeren. Daardoor ontstaat een klimaat waarin kinderen en jongeren de ruimte krijgen om uit te vinden welke talenten ze hebben en aan welke activiteiten ze plezier beleven. Met deze opgave willen we de positieve trend vasthouden die in het hele gebied zichtbaar wordt:

- minder jongeren die de school voortijdig verlaten;
- meer jongeren die voelen en ervaren dat ze erbij horen en de ruimte krijgen om mee te doen;
- meer contact tussen bewoners en jongeren, waardoor wederzijds begrip kan ontstaan;
- ouders die elkaar ondersteunen en stimuleren bij het opvoeden van de kinderen.

- Kinderen en jongeren leren met en van elkaar. We investeren in netwerken om

kinderen en jongeren van en met elkaar te laten leren. Bijvoorbeeld door middel van huiswerkbegeleiding en talentontwikkeling na schooltijd. En door jongeren te werven voor Scholarshipper. Zij worden getraind door het Krajicek Foundation en krijgen een studiebeurs. In ruil daarvoor zetten zij zich een aantal uur in voor andere jongeren in hun buurt.

- Thuis-, school- en straatmilieu met elkaar verbinden
Drie opvoedmilieus zijn belangrijk voor de ontwikkeling van alle kinderen en jongeren: het gezin, de school en de invloedsfeer van buiten: de openbare ruimte, verenigingen, het sociale netwerk van leeftijdsgenoten. We willen een wisselwerking op gang brengen tussen thuis-, school- en straatmilieu. Want daardoor beïnvloeden mensen en activiteiten elkaar op een positieve manier. Zo heeft de Franciscusschool in De Maandereng het initiatief genomen om het programma ‘de vreedzame school’ te verbreden naar de hele wijk. De kracht daarvan is dat dezelfde waarden worden uitgedragen en de vaardigheden worden benut die kinderen op school leren. Of het nu de leerkracht is, de voetbalrainer, of de speeltuinbeheerder, ze spreken allemaal dezelfde taal. We stimuleren dat buurtbewoners bij elkaar te rade gaan voor opgroei- en opvoedvragen en activiteiten op touw zetten, bijvoorbeeld een opvoedcafé.

Samen optrekken in wijk en dorp

Een grote wens van bewoners is dat iedereen weet wat er te doen is in zijn wijk, buurt of dorp en hier ook aan deel kan nemen. Dat maakt wonen in Ede-Zuid en Bennekom extra prettig.

<p>Ede wil een gemeente zijn van ontmoeten en verbinden. Met buurten, wijken en dorpen waar mensen profiteren van elkaars kennis en kennissen, voor elkaar klaar willen staan en initiatieven van de grond tillen. Er groeien een samenhangende netwerken van ontmoetingsplekken, fysiek en digitaal. Steeds meer bewoners horen erbij. Ze weten de plekken, activiteiten en personen te vinden waar ze terecht kunnen met hun vragen, ideeën en wensen. Ze voelen zich uitgenodigd om mee te doen en zelf iets te doen. De wijkwerkers hebben oog en oor voor wat er is en gaandeweg ontstaat; zij haken hierbij aan en stimuleren en faciliteren de samenwerking binnen deze netwerken, zodat nog meer bewoners mee gaan doen</p>

Heel veel is er en ontstaat spontaan. Steeds meer mensen zijn van onderop aan het werk om hun leefomgeving aantrekkelijker te maken. De betrokkenheid van bewoners zie je in heel Ede-Zuid en Bennekom terug op veel ontmoetingsplekken en bij allerlei activiteiten. Denk aan: De Meerpaal, De Turkse Moskee, Speeltuin de Zanderij, een Doe- en Leerplaats, het Bosshardthuis, de Kinderboerderij, mobiele ontmoetingsplekken voor de jeugd, ‘t Loket Vraagt U Maar en de Broekakker in Bennekom. Succesvolle bewonersinitiatieven dragen mede bij aan die verbinding, zoals de Wijkclub Ede-Zuid, buurtplatform www.EntrEde.nl, buurtsites van bewonersorganisaties, zoals Wijkplatform Maandereng en de bewonerscommissie Op Enka, WhatsApp-groepen en Facebookpagina’s.

- Benutten wat er is aan plekken, activiteiten, netwerken
We vinden het belangrijk om van elkaar te weten wat er allemaal is en georganiseerd wordt en bij wie je

moet zijn om aan te haken. Dat geldt voor bewoners én wijkwerkers. De wijkwerkers gaan de uitdaging aan om plekken en initiatieven nog meer van, voor en door bewoners te laten zijn en verbindingen te leggen. Vindbaar, toegankelijk, uitnodigend, bruikbaar en bruisend. Enkele voorbeelden zijn de ontmoetingsruimte onder de Elskamp flat, die samen met bewoners wordt verbouwd en waar vrijwilligers het beheer van over gaan nemen. En twee voetbalkooien waar bewoners het sleutelbeheer van hebben en zorgen voor sportieve begeleiding.

- Verwachtingen uitspreken
Met initiatiefrijke inwoners wordt besproken wat ieder van elkaar mag verwachten. Dat kan per situatie en per onderwerp verschillen.
  - De bewonerscommissie Op Enka wordt bijvoorbeeld gesteund en gestimuleerd om als partner in een netwerk van wijkwerkers vorm te geven aan hun nieuwe buurt in Ede-Zuid. Met duurzaamheid als rode draad waar bewoners in willen investeren.
  - In Bennekom zijn leden van de Dorpsraad en vrijwilligers van het informatiepunt Vraagt-U-maar! nauw betrokken bij het maken van het Jaarplan. Zij horen dagelijks wat er speelt in het dorp en waar (extra) aandacht naar uit moet gaan.
  - In de Doe- en Leerplaats Hoogbouw Zuid blijven we experimenteren met een nieuw samenspel tussen bewoners en professionele organisaties. Een groep bewoners verzorgt hier bijvoorbeeld het inburgeringsprogramma voor nieuwkomers in Ede-Zuid.

- Slim samenspel tussen wijkwerkers
We vinden dat ons onderlinge samenspel voortdurend aandacht verdient. Want als we elkaar goed weten te vinden en elkaar aanvullen, kunnen we meer betekenen voor bewoners. Een flexibele, creatieve opstelling vinden we belangrijk. Het gaat er steeds om wat voor bewoners het beste werkt. We vinden dat ons onderlinge samenspel voortdurend aandacht verdient. Want als we elkaar goed weten te vinden en elkaar aanvullen, kunnen we meer betekenen voor bewoners. Een flexibele, creatieve opstelling vinden we belangrijk. Het gaat er steeds om wat voor bewoners het beste werkt.

Zelfstandig wonen in wijk en dorp

Bewoners willen graag in hun wijk, buurt of dorpen (blijven) wonen maar vragen zich af of dit gaat lukken: is er een woning die past bij de levensfase en situatie waarin ze zitten?

<p>De meeste bewoners wonen met veel plezier in hun wijk, of dorp. En willen daar zo lang mogelijk blijven wonen. Jongeren wensen een betaalbare plek om zelfstandig te wonen. Dit vraagt om huisvesting die past bij verschillende levensfasen en situaties. Of het nu om starters gaat, groeiende gezinnen, of ouderen. Of om statushouders, of mensen die begeleid of beschermd wonen. Er ontwikkelen zich een divers en flexibel woningaanbod, toegankelijke voorzieningen en een leeftijdvriendelijke openbare ruimte.</p>

- Een gedeelde wens is dat mensen waardig oud kunnen worden in hun vertrouwde woonomgeving. Een speerpunt van de wijkwerkers is om zicht te krijgen op ongewenste situaties achter de voordeur: sociaal isolement, eenzaamheid, armoede. Daar hebben we de buurtbewoners bij nodig, want die kennen de ouderen in de wijk.
- Wijkwerkers stimuleren en steunen voorzieningen voor ouderen die thuis blijven wonen, zodat zij (informele) zorg aan huis krijgen. En mee kunnen blijven doen op een manier die past bij hun leefsituatie en leefstijl. Daarbij kijken we ook naar de wensen voor collectieve voorzieningen en de toegankelijkheid en bereikbaarheid daarvan. Ouderen die mobiel zijn en erop uit willen, moeten daarin niet gehinderd worden.

- We investeren met bewoners in een integrale visie en aanpak op wonen. Waarbij ook wordt nagedacht over de Ede-brede duurzaamheidsopgave.

Bron: BRP gemeente Ede
Leefbaarheidsmonitor, gemeente Ede